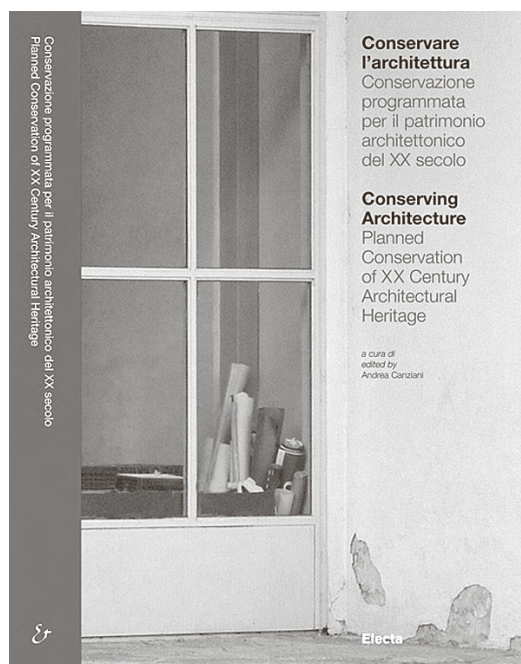

Jasna
Rotim
Malvić

O planiranju konzervacije arhitektonske baštine 20. stoljeća

Međunarodna konferencija DOCOMOMO *Planiranje konzervacije arhitektonske baštine 20. stoljeća* (Planned Conservation of XXth Century Architectural Heritage: A Review of Policies and Practices), 30. – 31. listopada 2009., Como, Italija

DOCOMOMO je međunarodna neprofitna organizacija osnovana 1988. godine s jedinim ciljem – dokumentiranja i zaštite arhitektonske baštine moderne. Podružnice su te organizacije osnovane u 45 zemalja svijeta (među ostalima i u Hrvatskoj) i svoju aktivnost, ali i probleme s kojima se suočavaju u provođenju zaštite moderne arhitekture predstavljaju na međunarodnim kongresima. Posljednji je kongres održan u Comu (Italija) krajem listopada s temom “Planiranje konzervacije arhitektonske baštine 20. stoljeća”. Poznato ljetovalište Como odabrano je kao mjesto susreta ne samo

zato jer se u tom gradiću nalaze za povijest talijanske moderne značajna arhitektonska djela poznata pod imenom “razionalismo comasco” arhitekata Giuseppea Terragnija, Giannia Mantere, Cesarea Cattanea, već i zbog aktivne uloge gradske vlasti u zaštiti, ali i turističkoj prezentaciji arhitektonske baštine prve polovice 20. stoljeća. U turističkoj se ponudi grada nude i organizirani posjeti “Kvartu racionalista” koji uključuje obilazak nekoliko zgrada iz tog razdoblja i to javne, ali i stambene namjene. Tako da stručno vodstvo po stambenoj zgradi Novocomum, čiji je autor Giuseppe Terragni, uključuje i posjet

jednom od 32 stana koliko ih ima u zgradi. Novocomum ima i Društvo prijatelja Novocomuma koje čine ne samo stanari, već i širi krug simpatizera Terragnijeve arhitekture. Upravo je taj primjer iz prakse dio koncepta razvijenog na Politehničkom fakultetu u Milanu o "planiranju konzervacije" kao načina da bi se razumjela preventivna priroda zaštite baštine. Potpuno je jasno da se svaka intervencija unutar baštine treba pomno isplanirati, no mnogo je zanimljivije znati način i uvjete koje za to treba uzeti u obzir. Ta komponenta kojom se stručnjaci s Politehnikе u Milanu itekako bave je veza između društva i brige za samu baštinu. Paralelno s intervencijom na arhitektonskoj baštini radi se na edukaciji, senzibiliziranju stanara, vlasnika, zaposlenika u tim zgradama. Tako je zadatak regionalne (ili lokalne) vlasti da se na određenom nivou približi građanima i da ih uključi što je više moguće u taj proces, jer je to izuzetno značajno za uspjeh preventivne konzervacije. Slična iskustva iz prakse možemo naći i u belgijskom Monumentenwachtu. I u ovom talijanskom i u belgijskom Monumentenwachtu baština se može sačuvati samo ako se redovito održava i ako su vlasnici spremni biti aktivno uključeni u čuvanje svojeg vlasništva, uza savjetodavnu i svu drugu pomoć koju im nude i državne i neovisne organizacije za zaštitu arhitektonske i pejzažne baštine. Upravo gradska vlast Coma uz financijsku pomoć Fondacije Cariplo uvodi te nove načine u planiranje konzervacije i

zaštite arhitektonske baštine 20. stoljeća i to u sklopu jednoga većeg projekta. Konferencija je dio ovog projekta i ostvarena je uz potporu DOCOMOMO Italia, Odsjeka graditeljstva i zaštite čovjekove okoline Politehničkog fakulteta u Milanu kao i uz potporu UNESCO-ove katedre za zaštitu, konzervaciju, održavanje i nadzor spomenika i krajolika.

Kongres se odvijao u dvije značajne zgrade za talijansku modernu istog autora, Giuseppea Terragnija – u Casa del Fascio i u dječjem vrtiću Sant' Elia. Na kongresu su stručnjaci iz Italije i Belgije govorili o pozitivnim iskustvima "planiranja konzervacije" kao što su već navedeni primjeri iz Coma i Belgije, gdje su u zaštitu baštine uključeni i sami građani, dok su se ostali sudionici iz različitih dijelova svijeta (od Argentine do Kine) više bavili problemima s kojima se susreću u zaštiti moderne arhitekture. Problemi su različiti, od nerazumijevanja vlastite okoline o značaju takve arhitekture do problema tehničke prirode s kojima se susreću u svojem radu. Kongres je pratio i bogato opremljen zbornik s tekstovima svih sudionika. Neizbježna je komparacija sa situacijom u Hrvatskoj, ne samo po pitanju odnosa vlasti (na svim nivoima) prema arhitektonskoj baštini moderne, već i nivoa svijesti i suradnje građana, vlasnika stanova u takvim zgradama u njihovoj zaštiti. Pa i podjela zbornika stručnih tekstova sudionicima na početku kongresa za naše prilike, kada se na zbornike čeka i nekoliko godina, izgleda nevjerojatna. x